

Số: 04/TB- VC1- HC

Hà Nội, ngày 15 tháng 3 năm 2023

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM

Về vi phạm trong ban hành Quyết định đình chỉ giải quyết vụ án hành chính

Thông qua kiểm sát giải quyết việc xét kháng cáo đối với Quyết định đình chỉ giải quyết vụ án hành chính sơ thẩm giữa: Người khởi kiện - ông Dương Đức H, bà Nguyễn Thị T với Người bị kiện - Ủy ban nhân dân huyện TY và Văn phòng đăng ký đất đai tỉnh B; người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan: Chi nhánh văn phòng đăng ký đất đai huyện TY, tỉnh B; ông Dương Xuân T, Nguyễn Văn A; bà Nguyễn Bích P, Nguyễn Thị N;

Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội nhận thấy Quyết định đình chỉ giải quyết vụ án hành chính số 09/2021/QĐST- HC ngày 26/10/2021 của Tòa án nhân dân tỉnh B có vi phạm trong việc xác định quan hệ pháp luật tranh chấp và đánh giá chứng cứ, xác định thời hiệu khởi kiện, dẫn đến đình chỉ giải quyết vụ án không đúng quy định của pháp luật, cần rút kinh nghiệm.

1. Tóm tắt nội dung vụ án

Ngày 27/7/2021, ông Dương Đức H và bà Nguyễn Thị T nộp đơn khởi kiện tới Tòa án cấp sơ thẩm, yêu cầu: *Hủy Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00355 do Ủy ban nhân dân huyện TY cấp ngày 28/12/1999 cho hộ ông Dương Ngọc L đã được Văn phòng đăng ký đất đai tỉnh B chỉnh lý ngày 12/12/2021, nội dung chỉnh lý là để thừa kế cho anh Dương Phương M; buộc anh Dương Phương M trả lại phần đất diện tích 1.668m² anh M đang chiếm giữ sử dụng cho dòng họ Dương.*

Kèm theo đơn khởi kiện có bản sao Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00355 của Ủy ban nhân dân huyện TY cấp ngày 28/12/1999 cho hộ ông Dương Ngọc L; Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00356 cùng ngày 28/12/1999 cấp cho ông Dương Ngọc L (đã được chỉnh lý để thừa kế cho anh Dương Phương M); Công văn số 822/UBND -TNMT ngày 28/4/2021 của UBND huyện TY, tỉnh B trả lời khiếu nại của bà T liên quan đến nội dung bà và ông H khởi kiện nêu trên.

Ngày 04/10/2021, Tòa án nhân dân tỉnh B thụ lý vụ án hành chính. Quá trình giải quyết, Tòa án đã xem xét Văn bản trả lời của Văn phòng đăng ký đất đai tỉnh B, nội dung: *Qua rà soát hồ sơ tài liệu, xác định Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00355 của Ủy ban nhân dân huyện TY cấp ngày 28/12/1999 cho hộ ông Dương Ngọc L cũng cùng nêu trong Văn bản thỏa thuận phân chia di sản thừa kế số 4295/2017 do Văn phòng Công chứng HT- tỉnh B lập ngày 20/11/2017, song chưa được đăng ký biến động sang tên của ai. Hiện vẫn mang tên hộ ông Dương*

Ngọc L. Văn phòng đăng ký đất đai tỉnh B chỉ đăng ký biến động cho ông Dương Ngọc L thực hiện để thừa kế cho anh Dương Phương M đối với Quyền sử dụng đất được cấp theo Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00356 ngày 28/12/1999 cho ông Dương Ngọc L (không thuộc phạm vi khởi kiện của vụ án này). Trong quá trình giải quyết hồ sơ đăng ký biến động thừa kế đối với Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 03556/QSDĐ, số seri P967869 do UBND huyện TY cấp ngày 28/12/1999, Văn phòng đăng ký đất đai không nhận được bất cứ đơn của tổ chức, cá nhân nào đối với các thửa đất trong Giấy chứng nhận số 03556/QSDĐ;

Trước khi giải quyết thủ tục để thừa kế cho anh Dương Phương M, ngày 14/11/2017, Văn phòng đăng ký đất đai tỉnh B có nhận được đơn của ông Dương Đức H đề nghị không được cầm cố, chuyển nhượng mua bán đối với sổ đỏ có số seri P967872 (tức thửa đất có Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00355 của UBND huyện TY cấp ngày 28/12/1999 cho hộ ông Dương Ngọc L).

Ngoài ra, Tòa án còn xem xét các tài liệu do UBND xã P, huyện TY cung cấp, nội dung: Ngày 23/11/2017, anh Dương Phương M có đơn đề nghị giải quyết việc ông Dương Đức H và những người trong dòng họ Dương gây khó khăn, ngăn cản anh làm thủ tục nhận thừa kế sang tên Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00355 đứng tên ông Dương Ngọc L, đã được UBND xã P giải quyết bằng Biên bản làm việc ngày 07/12/2017;

Ngày 10/12/2017, những người trong dòng họ Dương đã có đơn đề nghị giải quyết việc anh Dương Phương M sử dụng đất chung của dòng họ Dương tại xã P, huyện TY tỉnh B để sử dụng riêng đối với diện tích khoảng 4.000 m² và đã được UBND xã P giải quyết bằng Biên bản làm việc ngày 21/12/2017.

Tòa án nhân dân tỉnh B đã đánh giá: năm 2017, bà Nguyễn Thị T, ông Dương Đức H và một số thành viên trong dòng họ Dương đã biết hộ ông Dương Ngọc L được UBND huyện TY cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00355 ngày 28/12/1999. Hiện Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất này chưa được đăng ký biến động sang tên cho ai, vẫn mang tên hộ ông Dương Ngọc L. Do đó yêu cầu khởi kiện của bà T, ông H về việc hủy Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất này đã hết thời hiệu khởi kiện theo quy định tại điểm a khoản 2 Điều 116; điểm g khoản 1 Điều 143 Luật tổ tụng hành chính.

Trên cơ sở đánh giá đó, Tòa án nhân dân tỉnh B đã ban hành Quyết định đình chỉ giải quyết vụ án hành chính số 09/2021/QĐST-HC ngày 26/10/2021, đình chỉ giải quyết vụ án nêu trên với lý do đã hết thời hiệu khởi kiện.

Ngày 29/10/2021, ông Dương Đức H, bà Nguyễn Thị T và một số người trong dòng họ Dương có đơn kháng cáo yêu cầu Tòa án cấp phúc thẩm hủy Quyết định đình chỉ giải quyết vụ án số 09/2021/QĐST-HC ngày 26/10/2021 của Tòa án nhân dân tỉnh B để tiếp tục giải quyết vụ án, đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp cho dòng họ Dương.

Tại phiên họp phúc thẩm giải quyết việc kháng cáo ngày 18/01/2022, Đại

diện Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội đề nghị chấp nhận kháng cáo, được Hội đồng phúc thẩm Tòa án nhân dân cấp cao Hà Nội chấp nhận, tuyên hủy Quyết định đình chỉ giải quyết vụ án hành chính sơ thẩm số 09/2021/QĐST - HC ngày 26/10/2021 của Tòa án nhân dân tỉnh B để giải quyết lại theo thủ tục sơ thẩm.

2. Vi phạm cần rút kinh nghiệm

2.1. Tòa cấp sơ thẩm thụ lý giải quyết thiếu nội dung khởi kiện, xác định không đúng bản chất quan hệ pháp luật tranh chấp phải thụ lý giải quyết

Theo đơn khởi kiện, người khởi kiện có hai yêu cầu:

Một là, yêu cầu hủy Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số 00355/QSĐĐ/433/QĐ-BH ngày 28/12/1999 cấp cho ông Dương Ngọc L (đã chỉnh lý để thừa kế cho anh Dương Phương M);

Hai là, yêu cầu buộc anh Dương Phương M trả lại phần đất diện tích 1.668m² anh M đang chiếm giữ sử dụng cho dòng họ Dương.

Xét về bản chất, đây là vụ án tranh chấp dân sự về đất đai giữa dòng họ Dương (mà đại diện khởi kiện là ông H, bà T) với Bị đơn là anh Dương Phương M. Tuy nhiên, Tòa án cấp sơ thẩm chỉ thụ lý vụ án hành chính để giải quyết yêu cầu hủy Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, bỏ sót yêu cầu khởi kiện chính của ông H, bà T về việc buộc anh Dương Phương M phải trả lại đất cho dòng họ Dương. Đúng ra, Tòa án cấp sơ thẩm phải thụ lý vụ án dân sự với quan hệ pháp luật là “*Tranh chấp quyền sử dụng đất và yêu cầu hủy Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất*” thì mới đúng quy định của Điều 34 Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015 và có như thế vụ án mới được giải quyết triệt để, đúng bản chất quan hệ tranh chấp.

2.2. Tòa án cấp sơ thẩm vi phạm trong việc đánh giá, xác định thời hiệu khởi kiện dẫn đến đình chỉ giải quyết vụ án không đúng

Trước khi khởi kiện Vụ án này, bà Nguyễn Thị T đã có đơn khiếu nại tới UBND thành phố B, đề nghị xem xét quá trình cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất đối với đất của dòng họ Dương cho ông Dương Ngọc L sau đó chuyển thừa kế, tặng cho anh Dương Phương M chưa được sự đồng ý của dòng họ Dương là không đúng quy định của pháp luật. Nội dung khiếu nại của bà T đã được UBND huyện TY, tỉnh B trả lời tại Công văn số 822/UBND -TNMT ngày 28/4/2021 (có gửi kèm theo đơn khởi kiện), nội dung: “...Việc anh Dương Phương M nhận thừa kế và nhận tặng cho quyền sử dụng đất nêu trên là phù hợp với quy định pháp luật”. Đồng thời, cũng trong Văn bản này, Ủy ban nhân dân huyện TY đã giao cho Ủy ban nhân dân xã P tổ chức hòa giải tranh chấp và nếu bà T không nhất trí thì hướng dẫn bà T gửi đơn khởi kiện đến Tòa án. Như vậy, Công văn số 822/UBND-TNMT ngày 28/4/2021 của Ủy ban nhân dân huyện TY có chứa đựng nội dung của quyết định hành chính về giải quyết khiếu nại của bà T nên cũng là đối tượng khởi kiện (theo hướng dẫn tại Nghị quyết 01/2015/NQ-HĐTP ngày 15/01/2015 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao). Ngày 28/4/2021 Ủy ban nhân dân huyện TY ban hành Công văn số 822/UBND -TNMT thì ngày 27/7/2021 người khởi kiện nộp

đơn khởi kiện vụ án hành chính là còn trong thời hiệu khởi kiện theo quy định của Điều 116 Luật tố tụng hành chính. Trường hợp này, Tòa án cấp sơ thẩm phải xem xét và giải thích cho người khởi kiện biết để họ sửa đổi, bổ sung đơn khởi kiện về đối tượng khởi kiện theo đúng quy định của pháp luật. Hơn nữa, nếu Tòa án cấp sơ thẩm xác định đúng bản chất quan hệ tranh chấp là “Tranh chấp quyền sử dụng đất” thì đối với loại tranh chấp này không áp dụng thời hiệu (theo quy định Điều 155 Bộ luật dân sự). Việc Tòa án cấp sơ thẩm chỉ thụ lý vụ án hành chính rồi sau đó ban hành Quyết định đình chỉ giải quyết vụ án do hết thời hiệu khởi kiện là không đúng quy định pháp luật, ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền lợi hợp pháp của đương sự.

Trên đây là dạng vi phạm thường xảy ra trong việc xác định quan hệ tranh chấp phải thụ lý giải quyết và xác định thời hiệu khởi kiện. Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thông báo để các đơn vị Viện kiểm sát địa phương trong khu vực phía Bắc cùng nghiên cứu, tham khảo và rút kinh nghiệm./.

Nơi nhận:

- VKSND 28 tỉnh, thành phố khu vực phía Bắc;
- Các Viện nghiệp vụ 1, 2, 3, 4, VP VC1;
- VC2, VC3;
- Vụ 9, Vụ 10, Văn phòng VKSNDTC;
- Đ/c Viện trưởng VC1 (để báo cáo);
- Lưu: VT, V4.

**KT. VIỆN TRƯỞNG
PHÓ VIỆN TRƯỞNG**

Phạm Thị Minh Yến